

BOGDRÆBERNE

Tvivlsomme erindringer om litteraturens død
i Landet Tæt På Vort

Jens Andersen

*"...kun middelmådigheden er tilladt. Der findes ingen
tilgivelse for succés eller fiasko." (Tjekhov)*

Der findes et land tæt på vort, hvor det er en del af folkets natur at tro på, at deres hoved er meget større end alle andres. I virkeligheden er der tale om en simpel indbildning, der skyldes at folket i Landet Tæt På Vort går i meget små sko, og derfor forvrænges i synet af sig selv.

Man må lade dem, at de forstår at leve trygt og roligt i deres land. Der er aldrig længere optræk til noget, ja faktisk bruges og forstås ordet "optræk" nu kun i forbindelse med bilernes formåen i accelerationsøjeblikke. Samme skæbne er overgået ordet "udstødning", som også kun er blevet hængende i sproget på grund af dets tilknytning til landets sidste tilladte isme: bilismen. Jo, Landet tæt på vort er trygt og roligt nu.

Krige og revolutioner kender man ikke til, og det tætteste man i landet kommer på naturkatastrofer, er den årlige sommernød, hvor befolkningen i stedet for sol på sit store hoved, får regn og mudder i de små sko. Landets geografiske beliggenhed i et plante- og klimabelte, der ikke rigtig kan bestemme sig, og ganske ulidenskabeligt skifter mellem vådt og tørt, har sat sine spor på fokets levemåde. Foket i Landet Tæt På Vort har indrettet sig på et liv inden døre. Her færdes man 20 ud af døgnets 24 timer, og helst alene uden for mange forstyrrelser. Kunne man løfte taget på et hus, og kigge ned til en af indbyggerne, så ville man udover det store hoved og de små

sko se et træ og tavst menneske sidde og stirre frem for sig med armene ned langs siden. Folket i Landet Tæt På Vort er altid trætte. "Åh, jeg er så trætt!", udbryder de gang på gang, og viser med denne allermost brugte sætning i landets sprog, at de hverken har kræfter eller lyst til at tale med andre, men kun til at være alene med sig selv.

I det hele taget er man kun nødtørftigt sammen i vort naboland. Mennesket med stort hoved og små sko vil helst være i selskab med egne tanker, for her har han altid ret, og bliver aldrig afbrudt. Og man må lade dem, at de er gode til at sidde tavse for sig selv og spekulere. Pokkers gode endda. Hele døgnen går med at tænke, også når de taler med andre, og egentlig burde lytte.

Kun en gang imellem om aftenen eller på fridage slipper de tanker, hviler hovedet og krænger de små sko af fødderne. Så sker det, at de pludselig bevæger kroppen, rækker armen frem og griber knappen, der tænder de elektriske billeder på vægskærmen. Eller også løfter de nogle store hvide stykker tyndt papir med tegn og billeder, som knitrer når de bladres. I sjældne tilfælde trækker de persiennen for vinduet, lister op på pulterkammeret, trækker en kiste frem, og finder et støvet stykke stift pap med en masse papirsider indeni, som de med et suk sætter sig til at læse i.

Sådan har det ikke altid været, fortæller meget gamle mennesker. Engang elskede alle folk i Landet Tæt På Vort disse stive stykker pap med papirsider indeni, kaldte dem for "bøger", og troede i ramme alvor på, at de små sorte tegn på papirets linjer kunne bidrage til et bedre liv.

Man beretter, at bøgernes forsvinden i slutningen af sidste tidsregning, kort før Den Store Søvn satte ind, skyldtes et særligt beredskab af mænd, der kaldte sig "Bogdræberne". Pludselig dukkede de op. Hvor de kom fra, og hvem de arbejdede for, kan de gamle kun dårligt huske, men de skrev i de store stykker knitrende tyndt papir med tegn og billeder, og deres mission og opgave var vistnok, at formindske fokets interesse for "litteratur". Ja, det kaldte man dengang dét, der stod på de tynde papirsider indeni det stive stykke pap.

Bogdræberne var strategisk placeret rundt omkring på landets store "aviser", de store stykker knitrende papir med tegn og billeder, og hver eneste uge dræbte de i massevis af bøger. Som et tæt spundet net kastedes de samtidig i slutningen af sidste tidsregning over litteraturen, der sprællede forgæves. Bogdræberne var specialuddannede, og havde en bred vifte af aflivningsmuligheder til deres rådighed. Hyppigst så man bøger blive kvalt i ord og sætninger, som enten var uforståelige for andre end bogdræberen og hans kol-

leger, eller så bedøvende kedeligt skruet sammen, at alt liv var gabt ihjel inden sidste punktum. En ofte benyttet metode var den pinefulde, der sled og slæbte litteraturen i laser med teoretiske betragtninger, som hørte hjemme i bogdræberens hoved, og ikke i folkets. Ikke sjældent, faktisk ret almindeligt brugt i landets hovedstad, var en særlig raffineret metode, der knyttede sig til de små sko. Havde en bogdræber f.eks. et eller andet udestående med bogens forfatter, eller eventuelle sympatisører, ja, hvad var så mere oplagt og naturligt, end at lægge selve dette misforhold, alle disse personlige aversioner, til grund for bogdrabet.

De fleste af bogdræberne i Landet Tæt På Vort var midaldrende mænd, gode solide borgere, der kendte sine forpligtelser overfor slægten og samfundet. De havde altid passet deres skolegang, taget deres eksaminer, og haft deres gang på landets universiteter i 10-15-20 år. I hele bogdræberens liv havde han ikke set ret meget andet af verden end bogens, og netop derfor var han så velegnet som litterær skapretter. På universitetet havde han lært at svinge øksen, og samtidig beherske enhver form for ophidselse eller begejstring over et stykke stift pap med mange papirsider indeni. Koldt og nøgternt lærte han at sortere litteratur i et fikst system af skuffer, hvorpå der med små sirlige tegn var prentet betegnelser såsom DIGTE, eller ROMANER. Dette fornuftige system var selve grundlaget for bogdræbernes bøddelevirksomhed. Passede bøgerne ikke ned i de nøje afmålte rum, ja, så var der næsten ikke tale om bogdrab, men om et litterært selvmord, der blot behøvede at blive ledsaget af et par nekrologiske betragtninger i næste dags avis.

Det besynderlige ved mange af bogdræberne var, at de engang som unge havde glædet sig over bøger. I særlig nostalgiske svage øjeblikke kunne de mindes en tid, hvor de med klamme hænder og tindrende øjne havde lovprist stive stykker pap med mange papirsider indeni. Leende og grædende havde de læst op for folket i Stogene, og standset tilfældige cyklister, for at dele ud af litteraturen. Men med årene på universitetet og avisen begyndte bogdræberne langsomt at hade litteratur. Deres hoved blev større og større, skoene mindre og mindre. Bogdræberne kunne ikke længere som i deres ungdom glæde sig uhæmmet over en bog. Spekulative omsvøb og udviklede betænkneligheder dæmmede op for floden af glade ord. Alderdommens hensyn skulle nu tages, venner hjælpes og fjender ignoreres. Pludselig en dag sås og hørtes en hel generation af trætte sure mænd, der dræbte litteratur på akkord.

Kort før Den Store Søvn, der nu ligger over landet, satte ind, kulminerede bogdræbernes klapjagt på litteraturen. Skrивerierne i

landets aviser havde efterhånden taget og fundet en så suveræn form, at ordene ikke længere forholdt sig til litteraturen, men i stedet prydede avisens sider som fejende flotte billeder, der enten forestillede bogdræberen selv, eller også karrikerede hans værste fjende. Nogle brugte mange ord, andre ganske få, men fælles for deres produkter var bestræbelsen på med ord at sløre det faktum, at de læste bøger for deres egen skyld, og ikke for bogens, forfatterens eller folkets.

Man må lade dem, at de havde held og dygtighed til at udføre deres mission. I dag er Landet Tæt På Vort fri for litteratur. Stive stykker pap med tynde papirsider indeni findes kun i kister på pulterkamre. Man har fået bugt med folkets interesse for bøger. De store hoveder er i dag udelukkende vendt mod elektriske billeder på vægskærmen, og bogdræberne selv, hvis popularitet og indflydelse på tidens tanker førte dem fra avisens sider til skærmens billede, sidder i dag i ansvarsfulde stillinger i administrationen af Den Store Søvn. Med deres særlige kvalifikationer - det kæmpestore hovede og de bittesmå sko - bestyrer og bestemmer de landets åndelige velfærd. Kun meget gamle mennesker, som jeg har de tvivlsomme oplysninger fra, husker endnu tiden før bogdræberne. Den tid er ovre. Tiden er nu søvnens.